

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 76/2010-7

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. februára 2010 predbežne prerokoval sťažnosť Š. M., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na spravodlivé súdne konanie uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Sžo 234/2009 z 29. októbra 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Š. M. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. decembra 2009 doručená sťažnosť Š. M. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na spravodlivé súdne konanie uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 8 Sžo 234/2009 z 29. októbra 2009, ktorým potvrdil uznesenie Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 2 S 340/2006-90 zo 14. apríla 2009 o zastavení konania vo veci jeho žaloby proti Ministerstvu

zahraničných vecí Slovenskej republiky (ďalej len „žalovaný“) o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku domáhal určenia, že rozhodnutie žalovaného o skončení štátnozamestnaneckého pomeru a o ukončení vyslania je neplatné. O žalobe konal pôvodne Okresný súd Bratislava I (ďalej len „okresný súd“), ktorý rozsudkom zo 4. októbra 2004 návrh zamietol. Krajský súd odvolaním napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie s odôvodnením, že súd prvého stupňa nebol vecne príslušný vo veci konať. Okresný súd postúpil vec krajskému súdu uznesením z 12. mája 2006. Krajský súd vyzval sťažovateľa uznesením zo 7. novembra 2006, aby doplnil svoju žalobu. Sťažovateľ uviedol, že tak urobil v potrebnom rozsahu a podľa pokynov súdu. Uznesením zo 14. apríla 2009 krajský súd zastavil konanie s odôvodnením, že sťažovateľ neodstránil v stanovenej lehote nedostatky návrhu. Sťažovateľ poukazuje na to, že krajský súd nesprávne počítal lehotu na doplnenie žaloby od 15. októbra 2006, keď on prevzal výzvu 20. novembra 2006. Sťažovateľ sa proti uzneseniu krajského súdu odvolal a namieta, že odstránil nedostatky návrhu v stanovenej lehote a chyby v dátumoch vznikli na strane krajského súdu. Najvyšší súd napadnuté uznesenie potvrdil ako vecne správne.

Sťažovateľ namieta, že *„Je zaujímavé, že prvostupňový súd v konaní rozhodol bez toho, že by zistil vady v žalobe. Až keď som v odvolaní proti rozsudku prvostupňového súdu dokázal, že právo je na mojej strane, krajský súd moje zdôvodnenie odvolania nechal do úvahy ale bez možnosti využitia opravného prostriedku rozhodol, že prvostupňový súd nie je vecne príslušný vo veci konať. Uznesením protiprávne zastavil konanie s vykonštruovaným zdôvodnením o nedodržaní lehoty na odstránenie väd žaloby. Najvyšší súd SR potvrdil toto rozhodnutie ale už s iným odôvodnením, pretože pôvodnú argumentáciu som na krajskom súde vyvrátil.“*

Sťažovateľ v závere sťažnosti uviedol: *„Konaním, resp. nekonaním súdov Slovenskej republiky mi bolo odňaté moje ústavné právo na spravodlivé súdne konanie v primeranej*

lehote. Navrhujem aby Ústavný súd napadnuté rozhodnutie zrušil a vrátil vec na ďalšie konanie.“

II.

Zo sťažovateľom predložených rozhodnutí a podkladov, ktoré ústavný súd zabezpečil v rámci prípravy predbežného prerokovania sťažnosti (uznesenie krajského súdu č. k. 2 S 340/2006-85 zo 7. novembra 2006 a podanie sťažovateľa z 28. novembra 2006), vyplývajú tieto skutočnosti:

Krajský súd uznesením zo 7. novembra 2006 vyzval sťažovateľa, aby v lehote 15 dní od doručenia tohto uznesenia doplnil svoju žalobu z 20. apríla 2003 o náležitosti podľa ustanovenia § 249 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku a súčasne ho poučil, ako má doplnenie vykonať vrátane formulácie petitu, keď uviedol, že *„Navrhovaným petitom je výrok o zrušení napadnutého správneho rozhodnutia, prípadne aj prvostupňového rozhodnutia a vrátenie veci žalovanému správnenému orgánu na ďalšie konanie.“* Na záver sťažovateľa poučil, že neodstránenie vád žaloby, ktorých odstránenie súd nariadil a ktoré bránia vecnému vybaveniu žaloby, je dôvodom na zastavenie konania podľa § 250d ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku.

Sťažovateľ reagoval na výzvu krajského súdu podaním z 28. novembra 2006 doručeným 4. decembra 2006, ktorým doplnil okrem ostatných náležitostí aj takto formulovaný petit: *„Určuje sa, že napadnuté rozhodnutia o skončení štátnozamestnaneckého pomeru a ukončení vyslania žalobcu sú neplatné. Žalovaná strana je žalobcovi povinná nahradiť mzdu od 1. apríla 2003 do 7. decembra 2003 v zmysle platového dekrétu a doklade o plate poskytovanom pri vykonávaní štátnej služby v cudzine v slovenskej i cudzej mene a to vo výške 62.434.- Sk a ekvivalent sumy 22.514.- USD v slovenských korunách, t. j. 854.158.-Sk (pri kurze 1 USD – 37,939 Sk zo dňa 01. 04. 2003) plus úroky z omeškania, to všetko do troch dní od nadobudnutia právnej moci tohto rozsudku.“*

Krajský súd uznesením č. k. 2 S 340/2006-90 zo 14. apríla 2009 zastavil konanie a rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že uznesením zo 7. novembra 2006 vyzval sťažovateľa na odstránenie väd žaloby, a zároveň ho poučil, že v prípade ich neodstránenia bude konanie zastavené. V odôvodnení uviedol, že sťažovateľ prevzal výzvu 20. októbra 2006. Pretože sťažovateľ v stanovenej lehote nedostatky žaloby neodstránil, konanie zastavil podľa § 250d ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku.

Najvyšší súd v odvolacom konaní uznesením sp. zn. 8 Sžo 234/2009 z 29. októbra 2009 uznesenie krajského súdu o zastavení konania ako vecne správne potvrdil s odôvodnením, že žaloba trpela takou vadou, ktorá bránila jej vecnému vybaveniu. Najvyšší súd konštatoval, že návrh výroku rozhodnutia nebol koncipovaný v žalobe ani v podaniach ju doplňujúcich v súlade s príslušnými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku tak, aby súd mohol v správnom súdnictve konať a rozhodnúť. Na záver najvyšší súd odkázal v súvislosti s náležitosťami žaloby a zvlášť formuláciou petitu v konaní podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku na svoje rozhodnutie vo veci vedenej pod sp. zn. 4 Sž 4/2003.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústavy“) ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dané dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní

odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej príčinnej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu štátu do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej, ako aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 79/06).

Ústavný súd preskúmal sťažnosť sťažovateľa v rozsahu, ktorý vyplýval z obsahu jeho sťažnosti, hoci neobsahovala náležitosti predpísané § 20 a § 50 zákona o ústavnom súde. Z pomenovania práva, ktorého porušenie sťažovateľ namieta, t. j. „*ústavné právo na spravodlivé súdne konanie v primeranej lehote*“, z odôvodnenia sťažnosti a z návrhu na zrušenie napadnutého rozhodnutia je dostatočne zrejmé, že sťažovateľ namieta porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 2 ústavy (vzhľadom na to, že sťažovateľ sa domáhal súdnej ochrany proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy). Z obsahu sťažnosti tiež jednoznačne vyplýva, že porušenie svojho základného práva namieta uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 8 Sžo 234/2009 z 29. októbra 2009.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podľa čl. 46 ods. 4 ústavy podmienky a podrobnosti o súdnej a inej právnej ochrane ustanoví zákon. Podľa čl. 51 ods. 1 ústavy sa možno základného práva na súdnu a inú právnu ochranu domáhať len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú.

Sťažovateľ tvrdí, že krajský súd protiprávne zastavil konanie s vykonštruovaným zdôvodnením o nedodržaní lehoty na odstránenie nedostatkov žaloby. Najvyšší súd potvrdil toto rozhodnutie, ale už s iným odôvodnením. Týmto konaním, resp. nekonaním súdov bolo sťažovateľovi podľa jeho názoru odňaté „ústavné právo na spravodlivé súdne konanie v primeranej lehote“.

V zmysle čl. 51 ods. 1 ústavy sa sťažovateľ môže domáhať súdnej ochrany v konaní podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku spôsobom, v rozsahu a za podmienok upravených v príslušných ustanoveniach Občianskeho súdneho poriadku, medzi ktoré patrí aj podanie žaloby, ktorá okrem všeobecných náležitostí podania obsahuje náležitosti ustanovené v § 249 Občianskeho súdneho poriadku, vrátane návrhu na rozhodnutie, ktorý zodpovedá spôsobu rozhodnutia v danom type konania ustanovenému v § 250j Občianskeho súdneho poriadku. Z uvedeného a contrario vyplýva, že ak sa sťažovateľ domáha súdnej ochrany postupom, ktorý nespĺňa podmienky upravené pre daný typ konania v príslušných ustanoveniach Občianskeho súdneho poriadku, v dôsledku čoho príslušný súd meritórne neprerokuje a nerozhodne jeho žalobu, nemôže namietat', že došlo k denegatio iustitiae, teda k protiústavnému postupu, ktorým by súd odmietol ochranu jeho subjektívneho práva bez zákonných dôvodov.

Ústavný súd v náleze sp. zn. IV. ÚS 62/03 z 3. júla 2003 uviedol, že k odmietnutiu spravodlivosti a k porušeniu základného práva na súdnu ochranu by došlo v tom prípade, ak by všeobecný súd rozhodol v správnom súdnictve uznesením o zastavení konania bez zákonom uznaného dôvodu na takýto výrok v správnom súdnictve, resp. by všeobecný súd použil zákonný dôvod, na aplikáciu ktorého neboli splnené skutkové a zákonné predpoklady. Avšak v prípade, ak osoba nesplní ustanovené podmienky zákonného postupu pri uplatňovaní svojich práv, nemôže sa dovolávať toho, že boli porušené jej základné práva a slobody, ak jej súd nevyhovel (I. ÚS 37/96). Ak v takom prípade rozhodne súd v súlade s procesnými predpismi o zastavení konania, nemôže byť tento postup porušením ústavných práv (m. m. I. ÚS 17/98).

Krajský súd zastavil konanie vo veci sťažovateľa podľa § 250d ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku z dôvodu, že sťažovateľ neodstránil nedostatky žaloby, ktorých odstránenie súd nariadil a ktoré bránia vecnému vybaveniu žaloby.

Úlohou ústavného súdu bolo preskúmať, či sťažovateľom uvádzané skutočnosti signalizujú možnosť porušenia jeho základného práva, teda či najvyšší súd, ktorý potvrdil rozhodnutie krajského súdu o zastavení konania, nevybočil z ústavného rámca limitujúceho jeho postup podľa čl. 46 ods. 2 ústavy.

Ústavný súd postupoval podľa svojej judikatúry, v zmysle ktorej je na skúmanie prípustnosti návrhu na začatie súdneho konania, jeho opodstatnenosti, dodržania zákonných lehôt, oprávnenosti navrhovateľa takýto návrh podať, právomoci o ňom konať a rozhodnúť a toho, či sú splnené iné zákonom ustanovené náležitosti, zásadne príslušný orgán, ktorý rozhoduje o merite návrhu - inými slovami, postup v súdnom konaní, zisťovanie a hodnotenie skutkového stavu a výklad iných než ústavných predpisov, ako aj ich aplikácia pri riešení konkrétnych prípadov sú záležitosťou všeobecných súdov, ktoré sú súčasťou súdnej sústavy podľa čl. 141 ústavy. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci všeobecných súdov je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou (m. m. I. ÚS 74/02, I. ÚS 115/02, I. ÚS 1/03, I. ÚS 46/03).

Ústavný súd zistil, že krajský súd si splnil svoju poučovaciu povinnosť, keď v uznesení, ktorým vyzval sťažovateľa na doplnenie žaloby, ho poučil o spôsobe a rozsahu doplnenia vrátane správnej formulácie návrhu na rozhodnutie (petitu), ako aj o následkoch nedoplnenia žaloby a o zastavení konania rozhodol potom, ako sťažovateľ doručil doplňujúce podanie, v ktorom nerešpektoval poučenie o formulácii petitu. K tomu je potrebné uviesť, že sťažovateľ nenamietal formalizmus v súvislosti s plnením poučovacej povinnosti krajského súdu. Neopravenie alebo nedoplnenie petitu, prípadne nedostatočné rešpektovanie poučenia súdu má za následok nemožnosť pokračovať v konaní, čím sú splnené podmienky na zastavenie konania podľa § 250d ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku.

Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí zrozumiteľne a logickým výkladom dospel k záveru o nesplnení podmienok konania, pričom jeho právny názor nemožno označiť ako arbitrárny, teda taký, ktorý by popieral zmysel a účel aplikovanej právnej normy.

Podľa právneho názoru ústavného súdu nevyhovenie odvolacím dôvodom a ani vyslovenie iného právneho názoru, s ktorým sa sťažovateľ nestotožňuje, nemožno považovať za odmietnutie spravodlivosti a nemôže viesť k záveru o porušení práva na súdnu ochranu podľa označeného článku ústavy (m. m. IV. ÚS 189/07).

Ústavný súd dospel k záveru, že uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 8 Sžo 234/2009 z 29. októbra 2009 nemohlo dôjsť k namietanému porušeniu označeného základného práva sťažovateľa, a preto odmietol jeho sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti bez toho, aby vyzýval sťažovateľa na odstránenie nedostatkov sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. februára 2010